

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาดนตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Development of Piano Learning Management for Music Major Students at

Rajabhat Maha Sarakham University

ปริญญ์ นามสง่า¹ พงษ์พิทยา สัพโส² และพิทยวัฒน์ พันธศรี³

Pariyat Namsanga¹, Pongpitthaya Sapaso² and Pittayawat Pantasri³

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม³

Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University^{1,2} Faculty of Humanities and Social Sciences³

Corresponding author, E-mail : pariyatpianormu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) ศึกษาผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนเปียโน 13 คน ผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้สอนเปียโน 13 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกเปียโน 13 คน จากมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาเอกเปียโนในประเทศไทย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับอาจารย์ผู้สอนเปียโน และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกเปียโน แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอนเปียโน ระยะที่ 2 การยกร่างหลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน นักศึกษา กลุ่มทดลอง 10 คน โดยเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองจริง (Try out) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ การใช้หลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา 10 คนโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจการใช้หลักสูตรและระยะที่ 4 สรุปผลการใช้หลักสูตร โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 จากระยะที่ 3 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมในระดับมาก มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลพิจารณาเป็นรายด้านมีผลดังนี้ ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรมีผลเหมาะสมมาก ด้านหลักการของหลักสูตรมีผลเหมาะสมมาก ด้านเป้าหมายของหลักสูตรมีผลเหมาะสมมาก ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีผลเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีผลเหมาะสมมาก ด้านสื่อ การเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมมีผลเหมาะสมมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผลมีผลเหมาะสมมาก

2. ผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เปียโน, การพัฒนาหลักสูตร, การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน

ABSTRACT

The purposes of the current study were 1) to develop a piano learning management for Music majored students in Rajabhat Maha Sarakham University and 2) to examine the developed piano learning management for Music majored students in Rajabhat Maha Sarakham University. The study was developed in the research and development design and divided into 4 phases. Phase 1 aimed to study background information and current situation in the target area. Selected by the simple random sampling method, the samples were 13 piano instructors, 13 administrators and teachers, and 13 students majoring in Piano from Universities offering Bachelor degree of Arts in Music in Thailand. The instruments were a set of questionnaire investigating opinions of loaners and instructors and an interview form for administrators and piano instructors. Phase 2 was drafting of the piano learning management. 5 experts and 10 students, selected by simple random sampling, involved in the study to try out the developed learning management. The instruments were an assessment form, a skill evaluation form, a learning achievement assessment, and a satisfaction evaluation form. Phase 3 was the implementation of the developed learning management. 10 students majoring in Piano was selected using simple sampling method. The instruments were a skill evaluation form, a learning achievement assessment, and a satisfaction evaluation form. Phase 4 was conclusion of the curriculum. The samples were 10 students in the previous phase. The instrument was a satisfaction evaluation form.

The results of the study were as follows.

1. In the evaluation of the developed piano learning management curriculum, it was found that the curriculum was found at high level in terms of appropriateness reaching the set criteria. Considered each aspect, the appropriateness of the developed learning management was evaluated at the high level in terms of background information and current situation in the target area at the high level in terms of principles of the learning management, at the high level in terms of goals of the learning management, at the high level in terms of purposes of the learning management, at the high level in terms of learning processes, at the very high level in terms of learning medias, at the high level in terms of evaluation and assessment .

2. In the implementation of the developed learning management in developing piano playing skills of the music majored students in Rajabhat Maha Sarakham University, it was found that there was a significant difference between the students' performances at the statistical level of .05. Moreover, the overall students' satisfactory level toward the curriculum was found at high level

Keywords : Piano Learning Management; Curriculum Development; Piano Learning Management Development

บทนำ

หลักสูตรดนตรีในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจะมีการจัดการเรียนรู้อยู่ 2 ลักษณะดังนี้ 1) เป็นวิชาเอกโดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาวิชาการในลักษณะวิชาชีพ หลักสูตรจึงเป็นแบบเฉพาะทาง มีวิชาเอกในด้านปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ เช่น ไวโอลิน กีตาร์ เปียโน เป็นต้น เนื้อหาสาระในหลักสูตรจะมีความลึกซึ้งและครอบคลุม โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ความลึกซึ้งก็ยิ่งมากขึ้น 2) จัดการเรียนเป็นหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป โดยสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะเปิดวิชาดนตรีเป็นวิชาบังคับศึกษานิยม (Music appreciation) ให้เลือกในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปซึ่งเป็นวิชาที่ทุกคนสามารถเลือกเรียนได้ในลักษณะความรู้ทั่วไปของดนตรี และการฟังเพลงประเภทต่างๆ สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มีอยู่ 2 ลักษณะคือ แบบที่ทุกคนสามารถเรียนได้ และแบบที่เป็นลักษณะวิชาชีพเฉพาะทาง [1]

การจัดการเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” ฉะนั้น ครูผู้สอน และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ จึงมีกระบวนการและวิธีที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีวิธีจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น [2]

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนดนตรี 2 หลักสูตร คือหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตโดยมุ่งเน้น การเรียนรู้ศิลปะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต กิจกรรมต่างๆช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และได้กำหนดระดับคุณภาพมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษาต้องผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ตามระดับมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คุรุสภากำหนด และข้อบังคับคุรุสภา [3] โดยต้องการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การพัฒนากระบวนการต่างๆต้องอาศัยการศึกษาที่รอบด้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากที่สุด

วิชาเอกเปียโน เป็นวิชาเครื่องเอกในหลักสูตรดนตรี มีการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งการจัดการเรียนรู้เปียโนออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับขั้นต้น ระดับขั้นกลาง และระดับขั้นสูง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ในระดับขั้นสูงนั้นเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาพอสมควร อันเนื่องมาจากระยะเวลาที่มีจำกัดของหลักสูตรโดยหลักสูตรดนตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้มีการจัดการเรียนรู้ 6 ภาคการศึกษา รวมระยะเวลา 3 ปี เหตุผลอีกประการคือสภาพนักศึกษาดนตรีที่ไม่อาจคัดเลือกนักศึกษาที่มีทักษะปฏิบัติและความรู้ทางทฤษฎีดนตรีอันเนื่องมาจากการแข่งขันทางวิชาการดนตรีของสถาบันการศึกษา จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาเอกเปียโน ในสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้จะต้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อวิจัยว่า “การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม” เพื่อสร้างต้นแบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านเปียโนในระดับปริญญาตรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ของกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโนที่พัฒนาขึ้น สำหรับนักศึกษาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมีขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของเปียโน มีทักษะด้านการปฏิบัติเปียโนท่าทางการเล่น ตำแหน่งมือ การอ่านโน้ต เครื่องหมายทางดนตรี โสตประสาทการฟัง คำศัพท์ทางดนตรี แบบฝึกหัดระดับขั้นพื้นฐาน ทฤษฎีดนตรีเพื่อการปฏิบัติเปียโน บันไดเสียงไม่เกิน 2 ชาร์ป 2 แฟล็ต การร้องออกเสียงตามโน้ต การเล่นร่วมกันกับผู้อื่น วรรณกรรมเพลงเปียโน การนำเสนอผลงานต่อหน้าสาธารณชนระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ ระดับความยากง่ายของเนื้อหาของวิชา ความเหมาะสมต่อผู้เรียน และปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เปียโน

2. ขอบเขตพื้นที่งานวิจัย

- 2.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.2 มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2.3 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 2.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- 2.6 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2.7 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 2.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- 2.9 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- 2.10 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2.11 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 2.12 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และ
- 2.13 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อาจารย์ที่สอนเปียโนระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ผู้สอนเปียโน 13 คน และผู้บริหารหลักสูตรที่ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกเปียโน 13 คน (กลุ่มตัวอย่างจากขอบเขตพื้นที่วิจัย)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เปียโน มีดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนเปียโน หรือผู้บริหารหลักสูตร

2.1.2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกเปียโน

2.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารหลักสูตร หรืออาจารย์ผู้สอนเปียโน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรงเพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เปียโนจากกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเปียโนหรือผู้บริหารหลักสูตรดนตรีเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับปริญญาตรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC : Statistical Package for Social Science / Personal Computer Plus) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาความถี่

4.2 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนหรือผู้บริหารหลักสูตร นักศึกษาเครื่องเอกเปียโนและอาจารย์ผู้สอนเปียโน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนเปียโนหรือผู้บริหารหลักสูตรและนำเสนอผล การวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ระยะที่ 2 การยกย่องหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานมาয়การวางแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้หลักสูตรดนตรี ความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนเปียโน และความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน และเอกสารประกอบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เปียโน

2.2 แบบประเมินแผนหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เปียโนสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

2.3 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การยกย่องหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ

ผลจากการแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการร่างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน

3.2 ร่างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3.3 นำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องตามผู้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.5 นำหลักสูตรไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 10 คน (Try out) เป็นนักศึกษาเครื่องเอกเปียโน ชั้นปีที่ 1 แล้วนำผลการทดลองมาหาคุณภาพของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโนโดยการหาค่าอำนาจจำแนก

3.6 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียโนของผู้เรียนจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้เปียโน และประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร โดยนำข้อมูลคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้น้ำหนักเป็นคะแนนดังนี้ [4] ในการพิจารณาจะหาความถูกต้องและความเหมาะสม ถ้าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เปียโนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีคุณภาพเหมาะสมในเบื้องต้น ผลจากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมที่ 4.00

ส่วนที่ 2 การวิพากษ์หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้
เปียโนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ผลจากการวิพากษ์มีความ
เหมาะสมมากที่สุดค่าเฉลี่ยรวม 4.55 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อยู่ที่ 0.10 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน)
เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

2. เครื่องมือในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

3. วิธีการดำเนินงาน

การวิพากษ์หลักสูตรเป็นการตรวจสอบโดยการประเมิน
ร่างหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชา
ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใน
ประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้และข้อเสนอแนะเพื่อ
การปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียด เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ
ร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยมีขั้นตอน
การดำเนินงาน ดังนี้

3.1 จุดประสงค์ของการประเมินตรวจสอบร่าง
หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อประเมินความเหมาะสม
ของร่างหลักสูตร โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร
ได้แก่ 1) แนวคิดหลักของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล และเอกสาร
ประกอบหลักสูตร

3.2 ลักษณะของเครื่องมือเพื่อการประเมินความ
เหมาะสมของร่างหลักสูตร ในแต่ละองค์ประกอบลักษณะเป็น
เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเปียโน

เพื่อตรวจสอบและประเมินหลักสูตร และได้ทำหนังสือขอ
ความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของ
หลักสูตร และขอคำแนะนำเพิ่มเติมที่ต้องการให้ปรับปรุง

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสม
ของหลักสูตรมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ
แปลความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสม
ของร่างหลักสูตรที่ยอมรับได้ คือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ขึ้นไป ถ้าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะขอความคิดเห็นเพิ่มเติม
จากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาเอกเปียโน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 เรียนวิชาเอกเปียโน
จำนวน 10 คนโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย
(Simple random sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน
ระยะเวลาการทดลองหลักสูตร 64 ชั่วโมง

2.2 เอกสารประกอบการสอน ทดสอบก่อนเรียน
สอนตามหลักสูตร และในขณะทำการสอนจะสังเกตและบันทึก
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทำการประเมินหลังการใช้หลักสูตร

2.3 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตรวจ
คะแนนจากการประเมินกระบวนการเรียนรู้เปียโน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับ
นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สร้าง
ขึ้นมารวมเวลา 64 ชั่วโมง โดยดำเนินการใช้แผนการเรียนรู้ และ
เมื่อดำเนินการสอนตามหลักสูตรสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว จะทำ
การประเมินหลังการใช้หลักสูตร (posttest) โดยใช้แบบประเมิน
ฉบับเดิมกับที่ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร และสอบถามความพึง
พอใจการใช้หลักสูตรด้วยแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง และทำการประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบคะแนนจากการประเมินหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติการทดสอบค่า (Wilcoxon Signed Ranks Test)

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้กระบวนการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (จากระยะที่ 2) และนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ลงเรียนวิชาเอกจำนวน 10 คน (จากกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 3)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน

3. วิธีการดำเนินการ

3.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน ไปให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโนโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อมูลพื้นฐานพบว่า การจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับอุดมศึกษา สถาบันต่างๆ ได้จัดการเรียนรู้ตามบริบทของตนเอง กล่าวคือตามความพร้อมของการจัดการศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัย โดยมีองค์ประกอบได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยหลักสูตรจะอยู่ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีเพื่อการจัดการศึกษามือคุณภาพ

การจัดการเรียนรู้เปียโนในระดับปริญญาตรี ในประเทศไทยสามารถแบ่งลักษณะความพร้อมของการจัดการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยในส่วนกลาง โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า จะมีความพร้อมในการจัดการศึกษามากกว่า สามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีความพร้อมเหมาะสมกับการเรียนระดับปริญญาตรีได้ และผู้เรียนสามารถซื้อเปียโนและสื่อการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยจบวิชาเอกเปียโนโดยตรง โดยสามารถจัดทำหลักสูตรขึ้นมาเองเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนได้ และมีความพร้อมด้านทรัพยากรการเรียนรู้อย่างได้แก่ เปียโน ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน หลักสูตร

2. มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยกลุ่มราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 แห่ง พบว่า ส่วนมากผู้เรียนไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อนซึ่งไม่เหมาะกับการเรียนดนตรีในระดับปริญญาตรีทำให้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้วิชาเอกไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ตั้งไว้ และหลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรจากต่างประเทศเป็นส่วนมาก ไม่สัมพันธ์กับบริบทสังคมวัฒนธรรมของผู้เรียน ด้านอาจารย์ผู้สอนบางสถาบันไม่มีอาจารย์ผู้สอนที่จบตรงวิชาเอกเปียโน และส่วนมากจบการศึกษาด้านวิชาเอกเปียโนภายในประเทศไทยด้านทรัพยากรการเรียนรู้อย่างขาดแคลนและไม่พร้อมเท่าที่ควร เช่น เปียโนไม่พอเพียงกับผู้เรียน ห้องเรียนไม่มีความเหมาะสม เป็นต้น

ระยะที่ 2 การยกวางหลักสูตร ได้นำเสนอข้อมูลพื้นฐานจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นร่างหลักสูตรการจัดการ เรียนรู้เปียน แล้วนำเสนอผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) หลักการของ หลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างเนื้อหาของ หลักสูตร 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีผลคะแนนจากผู้เกี่ยวข้องตาม ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. หลักการของหลักสูตร	4.40	0.20	มาก
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.29	0.16	มาก
3. โครงสร้างเนื้อหาของ หลักสูตร	4.33	0.23	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.23	มาก
5. สื่อการเรียนรู้	4.51	0.16	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล	4.40	0.23	มาก
รวมทั้งสิ้น	4.37	0.07	มาก

และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ที่เรียนวิชาเอกเปียโนจำนวน 10 คน (Try out) ผลปรากฏว่า ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

รายการ	หลังการทดลอง (try-out)	ร้อยละ	แปลผลการ ประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	
การปฏิบัติ	16.3	1.77	81.5 ผ่าน
การฟัง	7.4	0.97	74 ผ่าน
อ่านโน้ต	7.7	0.82	77 ผ่าน
ทฤษฎีต่างๆ	16.6	1.26	83 ผ่าน
รวม	48	4.82	78.88 ผ่าน

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิพากษ์หลักสูตรกระบวนการ จัดการเรียนรู้เปียน โดยมีผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิพากษ์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้เปียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. สภาพปัญหาและความ จำเป็นของหลักสูตร	4.50	0.12	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร	4.50	0.12	มากที่สุด
3. เป้าหมายของหลักสูตร	4.53	0.12	มากที่สุด
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.64	0.17	มากที่สุด
5. โครงสร้างของหลักสูตร	4.50	0.12	มากที่สุด
6. กระบวนการเรียนการสอน	4.53	0.12	มากที่สุด
7. สื่อการเรียนการสอนและ แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	4.66	0.10	มากที่สุด
8. การวัดและประเมินผล	4.50	0.12	มากที่สุด
9. ด้านเอกสารประกอบ หลักสูตร	4.60	0.00	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.55	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่ามีค่าความเหมาะสมมากที่สุดค่าเฉลี่ย รวมที่ 4.55 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.10 แสดงว่า หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียนมีความเหมาะสมมากที่สุดในทุกด้าน สามารถนำไปใช้สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักสูตรกระบวนการ จัดการเรียนรู้เปียน โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ เรียนวิชาเอกเปียโน สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม จำนวน 10 พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียนมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โน

Test	$\bar{X}$	S.D.	D	S.D.	Z	Prob
Pre-test	14.70	8.38				
Post-test	47.40	4.20	32.70	5.81	2.81*	0.005

ระยะที่ 4 สรุปผลการใช้หลักสูตร โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เป็นผู้ประเมิน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โนมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี มีความทันสมัย มีมาตรฐานวิชาชีพ มีการเรียงจากเนื้อหาไปหามาก ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม มีความต้องการทางสังคม สามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม และสามารถวางแผนกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โนในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลการประเมินในระดับมาก ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักสูตร	4.50	0.29	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้เป็โน	4.45	0.19	มาก
3. ด้านคุณค่าของหลักสูตร	4.50	0.20	มากที่สุด
4. ด้านประสิทธิภาพกระบวนการ	4.50	0.20	มากที่สุด
รวม	4.48	0.03	มาก

ผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โนที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียดได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีการเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมีความทันสมัย โดยผลความพึงพอใจผู้เรียนอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักสูตร	4.28	0.15	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้เป็โน	4.40	0.08	มาก
3. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.28	0.19	มาก
4. ด้านทรัพยากรการเรียนรู้	4.30	0.13	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.20	0.14	มาก
รวม	4.30	0.07	มาก

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาสรุปผลและอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าได้กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็โนที่มีความเหมาะสมในระดับมาก เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีปัจจัย ได้แก่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะการบรรเลงเป็โน และ การใช้เทคโนโลยีทางดนตรีให้มีมาตรฐานทางวิชาการ วิชาชีพ สามารถนำความรู้ด้านดนตรีไปใช้ในการประกอบอาชีพ บริการเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างสร้างสรรค์ตระหนักในคุณค่าของดนตรี มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ทักษะด้านเป็โนอย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Suwanna Wangsophon [5] ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เป็โน สำหรับมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางทักษะเป็โนพื้นฐานที่ถูกต้องก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองได้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้จริง และประยุกต์กับวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจุดมุ่งหมายไม่จำเป็นต้องแข่งขันกับมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ให้หาเอกลักษณ์ตนเองเพื่อให้สามารถรับใช้สังคมและท้องถิ่นของตัวเองได้อย่างแท้จริง โดยให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความเป็นจริง และความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรมีผลเหมาะสมมาก เนื่องจากสภาพปัญหาพบว่านักศึกษาที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์อันเนื่องมาจากโครงสร้างของกระบวนการจัดการเรียนรู้เดิมไม่สอดคล้องกับผู้เรียน เพราะนักศึกษาที่เรียนดนตรีในระดับปริญญาตรีในส่วนภูมิภาคส่วนมากไม่ได้ผ่านการคัดเลือกความสามารถทางดนตรีเข้าศึกษา โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เบี่ยงเบนอิงตามระบบจัดการศึกษาของสถาบันเอง ซึ่งไม่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่าที่ควร ดังนั้นกระบวนการที่พัฒนาขึ้นจะมีความจำเป็นอย่างมากโดยมีเนื้อหาสาระประกอบไปด้วยทักษะปฏิบัติ ทักษะการฟัง ทักษะการอ่านโน้ต และทฤษฎีดนตรี โดยสอดคล้องกับ Narutt Suttachitt [1] ได้กล่าวว่า หลักการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีทั่วไปจะมุ่งประกอบอยู่ด้วยกัน 7 ประการได้แก่ 1) การใช้เสียงก่อนสัญลักษณ์ 2) ความถูกต้องและความไพเราะ 3) ความมีดนตรีการ 4) ทักษะการฝึกซ้อม 5) ทักษะการแสดง 6) การประเมินผลตนเอง และ 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือ ผู้สอนจะต้องมีจิตวิทยาการสอนดนตรี คือ ความเข้าใจในตัวผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน และบทเรียน

โดยองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้เบี่ยงเบนประกอบไปด้วย 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้เบี่ยงเบนซึ่งมีผลเหมาะสมมาก เนื่องจากมีความชัดเจนเหมาะสมและสามารถเป็นไปได้ 2) เป้าหมายมีผลเหมาะสมมาก 3) จุดมุ่งหมายมีผลเหมาะสมมาก ซึ่งในจุดมุ่งหมายจะส่งผลให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนที่มีผลเหมาะสมมาก เนื่องจาก โดยมีความสอดคล้องกับ Sirichai Kanjanawasee [6] กล่าวว่า การจัดการประสบการณ์เป็นการสร้างสถานการณ์หรือเงื่อนไขเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างถาวร องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักสูตร (Curriculum) เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศที่ผู้สอนจะนำผู้เรียนสู่จุดประสงค์ของการศึกษา 2) ผู้เรียน (Learner) ซึ่งจะต้องมีพื้นฐานที่จะมีความสนใจและถนัดเฉพาะอย่างที่แตกต่างกัน จึงจะทำให้มีอัตราการเรียนรู้ด้วยตนเองที่แตกต่างกันไป 3) ผู้สอน (Teacher) มีจะต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างแตกฉาน สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและสถานการณ์ในการสอน ตลอดจนต้องมีความสามารถการใช้เทคนิค

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความคิด และทักษะได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจต่อผู้เรียน 4) เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching Techniques) ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบ คือ กลุ่มผู้เรียน บทบาทของผู้เรียนผู้สอน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้เบี่ยงเบนในระดับอุดมศึกษาคือ ผู้เรียนไม่มีพื้นฐานทางด้านดนตรี โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีการพัฒนากระบวนการให้สอดคล้องกับผู้เรียนให้มากที่สุดโดยสอดคล้องกับ Rujir Pusara [2] ได้กล่าวถึง ความหลากหลายของวิธีการสอนว่า (Variety of Methods) การสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเลือกวิธีการสอนที่มีอยู่มากมาย เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ไม่เหมือนกัน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักต่อไปนี้ 1) ไม่มีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งดีกว่า อีกวิธีหนึ่ง เช่น การสอนโดยให้ฝึกฝน ไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาความรู้รอบยอดของผู้เรียน 2) นักเรียนทั้งหมดไม่อาจประสบความสำเร็จในการเรียน ด้วยประดิษฐ์การสอนแบบเดียวกัน จำเป็นต้องยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล แล้วจะทำให้ผู้เรียนทั้งหมดมีผลการเรียนดีขึ้น

ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมมีผลเหมาะสมมากที่สุด มีปัจจัยมาจากการจัดการแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติม อีกทั้งมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้เข้าถึงสื่อการเรียนการสอนได้ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน สนับสนุนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ สื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเน้นความเข้าใจง่าย เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และมีความชัดเจนในเนื้อหา และมีการแนะนำสื่อจากอินเทอร์เน็ต โดยสอดคล้องกับ Pongpitthaya Sapaso [7] ที่กล่าวว่า การเลือกใช้สื่อเป็นสิ่งสำคัญในการเรียน เพราะจะทำให้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก และ Technical Skill สิ่งที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์คือ แรงบันดาลใจ ผู้สอนจะใช้วิธีการถามผู้เรียนให้มากๆ โดยเลือกใช้สื่อ เช่น เว็บไซต์ต่างๆ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างมาก

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมมาก เนื่องจากมีเครื่องมือวัดที่ชัดเจนความเป็นไปได้ในการวัด ตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ และเหมาะสมกับ

ระดับผู้เรียน สามารถตรวจสอบได้ โดยสอดคล้องกับ Narutt Suttachitt [1] กล่าวว่า หลักในการประเมินผลประกอบการสุดท้าย คือ ความสะดวกและเหมาะสมของการวัดและประเมิน (Practicality) ผู้สอนควรคำนึงว่าใช้วิธีการวัดแบบใดเพื่อผลการประเมินจะมีความสมบูรณ์ ไม่ลำบากต่อการปฏิบัติ

2. ผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโนที่สร้างขึ้นพบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สามารถเรียนวิชาเอกเปียโนผ่านตามเกณฑ์ได้ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรก็ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในหลายด้าน ได้แก่ การได้เรียนรายวิชาอื่นๆควบคู่ไปกับการเรียนปฏิบัติ เช่น รายวิชา ทฤษฎีดนตรี รายวิชาวรรณกรรมเพลง รายวิชาการสอนเปียโน รายวิชาการขับร้อง รายวิชาทอมวง เป็นต้น ซึ่งล้วนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา อีกทั้งระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (Double class) ก็เป็นส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นฝึกซ้อม และที่สำคัญผู้เรียนได้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเปียโนเป็นการประเมินผลอีกลักษณะหนึ่งด้านรสนิยม ความชอบ และความซาบซึ้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากประสบการณ์ เกิดจากจิตและอารมณ์ของผู้เรียนเอง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ Sakchai Hiranrak [8] ได้กล่าวว่า หลักสูตรดนตรีที่ดีต้องสร้างให้เยาวชนมีทักษะ ความรู้ เจตคติ และคุณลักษณะทางดนตรีที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในด้านการปฏิบัติ และการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี มีความคิดสร้างสรรค์และมีจินตนาการ สามารถรับรู้ถึงสุนทรีย์ภาพของดนตรีได้ และสอดคล้องกับ Narutt Suttachitt [1] กล่าวว่า เนื้อหาสาระที่ควรสอนในทักษะปฏิบัติ ควรประกอบไปด้วย บทเพลง แบบฝึกหัดบันไดเสียงและเทคนิค การนั่งการใช้กลัมนิ้ว ลักษณะและคุณสมบัติของเปียโน การอ่านโน้ต (Sight-reading) การเล่นโดยการฟัง (Play by ear) การเล่นโดยสร้างสรรค์ (Improvisation) การฝึกโสตประสาท การวิเคราะห์เพลง ทฤษฎีดนตรี และประวัติดนตรี

ความพึงพอใจของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การเรียนเนื้อหาจากง่ายไปหายาก การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เนื้อหา มีความสอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์และสามารถแก้ปัญหาได้ มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับ Sakchai Hiranrak [8] ได้กล่าวว่ากระบวนการวัดผลและประเมินผลพฤติกรรมทางดนตรีสามารถแบ่งกระบวนการได้ 2 มิติ คือพฤติกรรมที่แสดงออกและวิธีการวัดพฤติกรรม โดยพฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ ความสามารถในการวินิจฉัยเสียง ความสามารถการร้องจากการอ่านโน้ต ความสามารถการจำเสียงและแยกแยะ ความรู้ทางดนตรีในแง่ประวัติ การนิยามความหมายการประพันธ์งานดนตรี อารมณ์ การอ่านโน้ต การบรรเลง ความพึงพอใจ และวิธีวัดพฤติกรรม ได้แก่ การเปรียบเทียบกับตัวอย่าง การจำแนกและการจัดหมวดหมู่ การใช้แบบทดสอบ การปฏิบัติ การเขียน การประพันธ์ การร้อง และการเล่นเครื่องดนตรี

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักการพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนรู้เปียโน สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏในส่วนภูมิภาคควรเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักคิด แก้ปัญหา มีวินัยเพิ่มขึ้น และเพิ่มชั่วโมงด้านทักษะปฏิบัติในหลักสูตรให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. จากประสบการณ์การทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน ทำให้ผู้วิจัยมีประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจ และอยากเสนอแนะเพื่อศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้หรือนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

2.1 การศึกษาสื่อการเรียนการสอนมาช่วยในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน ซึ่งปัจจุบันพบว่าสื่อการสอนเปียโนที่ทันสมัยและหลายรูปแบบสามารถนำมาใช้จริงได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน

2.2 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดนตรีมาช่วยในกระบวนการจัดการเรียนรู้เปียโน เช่น การวิเคราะห์โน้ตเพลง จังหวะ เสียง เครื่องหมายทางดนตรี ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เร็วขึ้น

2.3 การศึกษาความเหมาะสมของระยะเวลาการจัดการเรียนรู้เปียโนในหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญในการวางโครงสร้างเนื้อหาและความเหมาะสมกับผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดีด้วยความช่วยเหลือ และการให้คำปรึกษาจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พิทยา ลัมโพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธศรี ได้ให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนที่ได้ทำการศึกษาวิจัยขอขอบคุณคำแนะนำข้อคิดทางวิชาการและกระบวนการคิดจากศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุกิจ พลประถม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการทำวิจัยและแก้ไข ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการสนับสนุนและช่วยเหลือข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาที่เรียนจนประสบผลสำเร็จ สุดท้ายผลอันจะเป็นประโยชน์ ความดีความงามทั้งปวง ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบแด่คุณพ่อและคุณแม่ที่เคารพยิ่งและหากมีข้อบกพร่องด้วยประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- [1]Narutt Suttachitt. (2001). **Music instructional behavior**. Bangkok : Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- [2] Ruji Pusara.(2002). **Instructional plan writing**. Bangkok : Bookpoint.
- [3] Kurusapa. (2005). **Professional standards and ethics**. Bangkok : Kurusapa
- [4] Puangrat Thaweerat. (2000).**Research Methodology in behavioral sciences and social sciences**. 7th edition. Bangkok : Educational and psychological Test Bureau.
- [5] Suwanna Wangsohon. (2017). Personal interview.
- [6] Sirichai Kanjanawasee. (2009). **Classical test theory**.6th edition. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- [6] Sunthorn Kotbuntao. (1992). **Instructional techniques**. Bangkok: Se-ed.
- [7] Pongpitthaya Sapaso. (2012). **Guide Line for Development of the Music Technology Program in Thailand and Singapore**. Doctoral Dissertation. Mahasarakham, Thailand: Mahasarakham University.
- [8] Sakchai Hiranrak. (2014). **Nature of music studies - scopes, knowledge, attitudes, and aimed characteristics of music**. Mahidol Music Journal, 19, 14-19.